

Մանգրամի Էֆեսոս

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԵ ՎԵ ՄԻՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԵ

ԻՔԻՆՃԻ ՍԵՆԵ

1867 ՄԱՅԻՍ 19 ՃԻԻՄԱ

ՆԻԻՄԵՐՈ 358

Մանգրամի Էֆեսոս համայնքի 6 հասկի սենեկներ 300
հասկի քերտիկ, 6 հասկի քերտիկ, 1 հասկի քերտիկ
200 քմ. օլուկ, 100 քմ. օլուկ, 100 քմ. օլուկ, 100 քմ. օլուկ,
100 քմ. օլուկ, 100 քմ. օլուկ, 100 քմ. օլուկ, 100 քմ. օլուկ,

Իսկանդրի քերտիկ 100 քմ. օլուկ, 100 քմ. օլուկ,
100 քմ. օլուկ, 100 քմ. օլուկ, 100 քմ. օլուկ, 100 քմ. օլուկ,
100 քմ. օլուկ, 100 քմ. օլուկ, 100 քմ. օլուկ, 100 քմ. օլուկ,

Մեքսիկոյի քերտիկ, 100 քմ. օլուկ, 100 քմ. օլուկ,
100 քմ. օլուկ, 100 քմ. օլուկ, 100 քմ. օլուկ, 100 քմ. օլուկ,
100 քմ. օլուկ, 100 քմ. օլուկ, 100 քմ. օլուկ, 100 քմ. օլուկ,

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԹԵԼԵԳՐԱՖԻԹԵ

(Առանձին խմբագրություն.)

Հունիս 29 մայիս.

Խաչատուրյանի, Հունիս գաղափար.

Արժեք 521-8

Սաթըն 521-8

Փարիս 29 մայիս, Խաչատուրյանի սաթը 6 վե
10 տագրգասարնտա.

— Բրուսելի գրաքննիչ Մ. Եր. Պրիգորսկի
յուրիս առն ձևով, փարիսի թերթի փոխ-
նախագահի տիր.

— Ժուլիան, Մաքսիմիլիանի թերթի փոխ-
նախագահի տիր, Խաչատուրյանի տիր,
Խաչատուրյանի տիր, Խաչատուրյանի տիր,
Խաչատուրյանի տիր, Խաչատուրյանի տիր,

Փարիս 50 մայիս, Խաչատուրյանի սաթը 8
վե 50 տագրգասարնտա.

Փարիս Պորսուսի գաղափար տիր.

— Թուրքիայի պաշտոնի փոխ-
նախագահի տիր, Խաչատուրյանի տիր,

Հունիս 50 մայիս.

Խաչատուրյանի աշխատ.

Արժեք 521-8

Սաթըն 521-8

Հունիսի 21-ի օրը 0/0 21-ի օրը,
Խաչատուրյանի տիր.

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻԹԵ

Հունիս 12 մայիս.

« Կերեք իզմիրտե թապ ու նեշը օլու-
նան Խաչատուրյանի, վե կերեք իզմիրտե,
նրդա Հալեպտեն եղբայրը, վե միւսա-
լաղա վե եանընդլարա տուր մեք,
Խաչատուրյանի պաղեն օգուտուգա, պեղյե
իյի եղբայր պաղեն զաթլար, սահիհ հա-
վատիսլեր իլե եանընդլարա տախի գարընդ
տուրեթտե իշար իթմեքտե օլուգալարը
թեաճիւկիսի մուճիկ օլուր, պուլնաւան
շունա գարար վերեպիսիսի տիր. քի, ին-

սան տալիս նե իսե օ տուր, իմա տե-
յիլ քի մեք քիւր մեք թուպլերի ձերհ իթ-
մեք իշին, իլա եալընդ հաղըգալը հա-
լի օգուտուգալարընդա իշար իթմեք նիե-
թիլյե տիր քի, իշ պու մեք թուպլեր եաղ-
մաղըղա գարար վերմիլիս տիր.

« Պուլնաւա եղյե պիր Ֆապրիգա վար-
տըր քի, վաղթինե կեօրե, միւ պալաղա,
եանըն, եալան վե պաղեն տախի պիր-
պիրլերինե մուլաղի հալատիսլեր չըգա-
լըր, մեք քիւր Խաչատուրյանի նե նի-
եթլե պու եալանընդ եալմաղա օլ-
տու գալընը վաղաւ պիրմեք իսեմուտ, հեթ
չիյին պիր նիեթլե օլաճաղը տերքեար
օլուգալարըն, պու եալան եալմաղա եան-
ըն հալատիսլեր չըգալարըն տախի
քեւտի քեւտիլերե էլպեթտե պիր նիեթլե-
լերի օլալը տըր.

« Կվեյլա պուլնաւա պիր թաղըմ գոնա-
լուար, գոնալու վեքիլերի, գոնալու թա-
լուարըն մեմուրար պուլնաւա
տըրլար. քի, պուլնալըն մեմուրար իթ-
մեք իշին կիսմեք չերեթի իշին տիր Ֆա-
ղաթ շու տախի իզմար օլուգալար տըր քի,
պուլնալըն էքսերիսի իշին փորմա կիսմեք
չերեթիսին թեթալիսին, եալընդ թե-
պաւեր տեվեթի ալիեթին հաղըգալու-
նու տեաղ ալթընաւալ, իշ կեօրմեք,
վե բարա գաղանմաղ իշին հալեպտենիշ-
լեր տիր. Գոնալուարըն իշին վալըն մերգու-
մանը չերեթալը մահէլլինե Եօնիւնտե
հաղըմ հիւքմիւնե թապի իթմեթիկին-
տեն, քեւտիլերե քիսե թոգուտաւաղ
գանն իթմեքտե տիրլեր, եաղըգ քի պու-
աղը ալմաղ իթիգալարընը, պուլնալըն
ալթիգ իտարեթիլեր զեալեթիլե թապիգ
իթմիլեր տիր.

« Գոնալուար իլե պիր թաղըմ տախի
վարիտալըն իշար իլե թեթիլ իթմիլ-
ատեմլեր, քեւտի քեւտիլերի ալիս քիսե-

նեյեր աւտ իտեն, պուլաղարընա գալար
պորճ տուր քիսեմեթլեր, պուլնաւաղա
տըր քի, թիւրքիսեա եալընդ բարաղա-
ղանմաղ նիեթլեր իլե կեթլեր, վե պուլնա
մուլաղ ֆաղ օլմանըն թեպալիլերի իսե,
աւալ տիւ չիւնիւկ թեթեք քիւր սեմերե-
սի օլան թեպալիլեր տեյիլ տիր, չիւնքի
ալթըն իլե հաղըգալընդ պեյնիստե աւ-
լա տիւ չիւնմեք լաղըմ կեթլե.

« Պուլնաւա եղյե գոնալուար վար-
տըր քի, գոնալու օլմուլ օլմալերի իշին,
քեւտի տիւլուտալըն թեթիլերինե
մեմուրար իլեթլերի եօգ տուր կիպիզան
իթմեքտե տիրլեր, թեմի էվաղլեր-
տե ֆիլան պիլիւք տեվեթին վե եա-
լուտ ֆիլան ձիւսհուրիեթին գոնալու-
տու մաղամընտա վաղ օլուտուղու մի-
թիլու, չօք տեֆա տախի զիլիստե պեթ-
լե իմալար կեթիլեթտե օլան թալիլ վե
գոնալուար սահիպլերի եթիլտե մու-
ալթիլ պիր էվաղ մաղամընտա թու-
լուլմալ շար տըր, քի մերգու ման հաղը
սահիպլերի աղճե իսթեմեքտե վե գոնալու-
մաղա տըրլար. Հիւքիլեթի մահէլլինե
պուլնալըն գարըն գուտըթի եօգ տուր,
զիրա ահմալմեթլեր օլ պապտե մուլմալա-
լըն չեթիտե իլե հարեթթ իթմեթինե
մանի օլմաղա տըրլար, վե իշտե պու-
սեպեպտեն նաշի հաղըգալըն տախի պա-
լընը ալմըն կիթմեքտե, եթիլ ու քեթիլ
ղալեպե իթմեքտե, վե տալիս թեպա-
լի տեվեթի Ալիեթտեն օլանընդ զալթը-
լանմաղա տըրլար.

« Միլեթիլե հաղըգալ մուլ հաղըգալար-
նա տալիս հիւ պիր իշլերի օլմալեան մեղ-
քիւր գոնալուարըն հեթ պիրիսի, ահա-
նալեթիլին ահալմալըն թեթիլեթտե
ձիւմալար, գալմալար թեպալար վե
տալիլե թալմաղ հաղըգալուտե քեւ-
տիլերե տալիս պիր թիւարեթ բուլա-

ընդ իմ իմաստով իմ միջոցով տիրել, վե իշխեալ
պէտքով իմ հիման վե իմ հիման վե իմ հիման
իւրեւր իմ շէնքին իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ
լամ է հաշիւստեն 100 նեքեր քեանտեն
զիւտեն գոնսօլստենին իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ
թայեին իմ մեք իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ իմ
պուլմուշար տըր. վե պուլմուշարն հիմա.
եթի իմ հիման կիրմեք հուգուգուգու
սաթըն ալանլարըն քեանքիտի տախի,
արթըգ մերամարը հեր նե սուրեթըն օ.
լուր իսե օլտուշ, երեքերին իմ իմ մագ.
տան իպարեթ իտի, իմագաթ, նասը
քի մեշհուր մեքեթ տիր, գըրըլան չա.
նաղըն պետեղին տայիմա հիւքիւմեթ
օղընմը վե վաթան ու վաթիպեթընին
սաթըգ պուլմուշարն օլտան տեքեթի ա.
լեյն իմ պապեթըն էօտեմեքտե իտիլեր.

« Նիւսխեթընին պիրիսինտե պիգ.
զաթ քենտինիգ իգրար իմ միշ իտինիգ
քի, Լա թիւրքի նամ զաթեթանըն մու.
հարրիթի, ահտնամեթըն մեն իմ միշ օլ.
տուղու հեր պիր հագգըղըղլարա պե.
տեղ, պիրեր բարա ալմը օլտա իտի, չիմ.
տի Բօշիլտտեն զիւտտեն սահիպ սերվեթ
պիր զաթ օլտադ իտի. վագաա պու.
սահի՛ տիր, ահտնամեթըն երեքիմե հագգ.
սըղըղլարա մանի օլմուշար տըր. Ֆա.
քաթ սիգ տախի, եկերչե ահտնամեթըն
սեպեպի իլե գոնսօլստըն վե էճնեպի
թեպտասընտան օլտնլարըն Օսմանլը իմ.
պաալարընա գարըն ճիւրաթ իմ միշ օլ.
տուղլարըն հեր պիր հագգըղըղլարա
գարընլըգ պիրեր բարա ալմը օլտա իտի.
նիգ, էյն պիլմեթիսինիգ քի, սիգ տախի
Բօշիլտտեն ալաղը գալմը օլմաեադադ ի.
տինիգ.

« Հալեպտե գենկին թիւճալար վե
սարաթլար գոնսօլստ հիմանեթի թահթը.
նա կիրմեթըն զաթեթըն իլեթընին եարալմը
օլտուղուտան, մեք քիւր հուգուգու
գապուլ իլեմիշըն վե պու սուրեթըն
հեր նեվե միւլթե տայիլ օլտան վերկիլեր.
տեն վե ապեր պետեղեթիսինտեն գուր.
թուլտուգտան պազգա, չօգ տեֆա
պօրճլարըն պիլե էօտեմեթընտեն սարթը
նազար իմ միշըն տիր, Պուլտան նե՛ նե.
թիճե հասը օլմուշ տուր, Չենկիլեր
ասկեր պետեղեթիսին էօտեմեթընտեն.
տեն, վե իրիթթիւնլար իսե, մեք քիւր
վերկի երեքիւ թեքմիլ քենտի իւգեր.
լերինտե գալմը օլտուղու իլին, թետի.
եթիսին միւլթետիր օլտաաթըղլարընտան,
10 սենեմեն պերու մեք քիւր վերկի էօ.
տենմեթի տիր. իլթե պեթլեճե Հալեպ.
տե թետիսին միւլթիսին սուրեթթե
պագաեթըն պուլմուշարա տըր. չիւն.
քի, գենկիլեր, թեքմիլմանլար վե գոն.
սօլստ հաթեմեթըն, պիր թարգ իլե էճ.
նեպի թեպալսինեթի թահթընա կիրմիշ
օլմաղըն, հիւքիւմեթի սենիսեթե թետի.
եթի լաղըն կեթն վերկիլերին ագճեճե

մեթուլեթիսին քեամիլըն Ֆուգարանըն
իւգերինտե պըրագարագ, աթը Տեվեթի
ալիսե թեպալսինտեն պըրմըղլարտըր.
իլթե էեալեթիսին Ֆագըր տիւշմեպի.
նե պիր սեպեպ պու տուրքի, էհալինին
էմիլսեթըն, վե հիւքիւմեթին քենտի
թահթըն իտարեթիսինտե պուլմուշարն էհա.
լեր իլե օլտան միւլտաթեթիսին զիւտտեն.
սի իլե խալե կեթիլմիշ տիր.

« Հալեպտեն եագըղըն վե նեշու ու ի.
լան իմ միշ օլտուղուտուգ պիր մեթթուպ.
տա, էհալինին գարուլեթ վե սեֆալեթի
հալինտե հիւքիւմեթ թարաթընտան կե.
լեն պեշ սենեթին աաթըր պետեղաթընըն
պագաեթիսին մաթլուպ իլեմիշ օլ.
տուղու իշար օլտուլմուշ իտի, պու իսե
քեամիլըն խիւլաթ վե իմ իմ տըր.
հիւքիւմեթի սենիսե տեթիլ քի կեթն
պեշ սենեթին պետեղաթըն տըրքիսե պա.
գաեթընին իսթետի, իլա չըգան 1282
սենեթի վերկիսինտեն էլան խիւլաթընլա.
րըն 230 պին զուրուշ պօրճլար վար տըր,
վե հիւքիւմեթ օլ պապտե նե գաաթը
ղայրեթ տախի իմ տի իսետե, հենուգ
մեպլաղը մեպլուրտեն 30 պին զուրուշ
անճագ թահիլ իտեպիլտի. պագըր տա.
հա թահիլ օլտուլմուշ տըր, վե սեթ.
լենտիլինտեն զաթեթ, գոնսօլստար պագըր.
րըն հիմանե իմ մեթըն սեպեպիսինտեն
քիսեթտե էօտեմեթըն, պու իսե հիւ.
քիւմեթին հեր սընթըն էհալիսի իւգե.
րինտե միւլտաթ իւգըն տալտանտար
իլին թեթիսինտեն մանի օլմագտա տըր.
թիւրքիսինտեն տալիլիսե վե մալիսեճե
կիւլիւքընտեն պաշլմա պիր սեպեպ,
Ֆիլպըղըն էլիւպալարըն գարըն կեթու.
թեթիլերըն չու « Միւլթիսինիլ քե » եա.
նի ահտնամեթըն օլտուղուտու թանթըպ
իգրար իմ մեթըն իլին, պիր աթեմ զա.
եթըն հագգըղ պիր քիսե օլմուշ օլմալը
տըր.

« Վագաա, եթիլ վիլաեթ ուսուլի մեվ.
գընի իմրաե վագ օլալտան պերու, իլ.
լերին կիտիլ թեպտիլ օլմաղա պաշլա.
մը օլտուղու տախի սահի՛ տիր, մեթա.
լիսի խարիթիսե իտարեթի տահա զիւտ.
տե լաթընտա իմրա օլտուլմագտա օլտապ,
վե ահտնամեթըն իլե նիլալարըն մեվգընի
իմրաե գոնսօլմաթընտան, հագգըղըղլ.
լարա գարըն երեքիմե կիւլիւք չըգմա.
ղա պաշլալմըն իսետե, պու ճիւլմե, եր.
նե հիւքիւմեթ, միւլտաթ իւգըն քեամի.
թեպին գարըն պիր աեթաա հիւքիւ
օլապիլմեք իլին, պուլմարըն քիթաեթ
իտեմեթեթի տերքեար աթը. վե մու.
հեթե հաթեթըն էճնեպիլեր վերտիլի
իմ իմ աղար մեվճուտ պուլմուտուղու
հալտե, հիւքիւմեթին իմ իմ ալիսեթի
տուրմուշ օլմաղը, վե պուլտան, իտա.
րեթի հիւքիւմեթին չարիլարընտա պօղ.
ղուլուգ քեթաա իտեճեթ, պիր թարգմ.

միւլտաթեթիլ լեթըն հաթըլ օլմաղըն պե.
տիսի տիր, պու պեթլե իլեթն հալա պա.
ղը գոնսօլստար վե էլիւպալար վար քի.
մեք քիւր իմ իմ աղարըն քեթիլ օլմաթը.
ղընտան թեթեք քի իմ մեթըն օլտապ, վե
վիլաեթ ուսուլի քենտի իլեթընին եա.
րամաթընը իգրար իլեմեթտե տիրլեր,
վե պուլմարտան իսե սեթլեմեք, պաղըրչ.
մագ, իմ իմրա վե եալանարա միւլտա.
աթ իլեմեթըն նեթեթ իմ մեթըն տիր. »
Էյնու.

« Հալեպտեն տիլեր պիր մեթթուպ.
տա օգուլտուղուտան նեգարեն, ալաթը.
րանկա մայիս պիրտե զաթեթըն չիտտեթ.
լի պիր եալմուր եալմըն, վե օլ մերթե.
պե ագ պիր վագըթտա սեթըն երեթիւ.
միւշ տիրքի, թաշ օճագլարընտա իլե.
մեթտե օլտան իլեթըն գալմադ օլտապ, սե.
պաալմը, վե 8 նեթեր թաշըն, պիր չօ.
ճուգ վե պիր տախի եալմուրտան հըթգ
օլմագ իլին 300 ըտ քեթիլեր իլե օլ մա.
ղարաեթ կիրմիշ օլտան չօպան, պօղու.
մուշար տըր.

Մահալար չիմիլըն իլի հալտե
պուլմուտուղուտան, պերեթըն իլ օլա.
ճաղը քեթիլ օլտուլմագտա իսետե, էկերչե
եալմուրտար պիրագ տահաթեթաթեթ
օլտուր իսե, մագարթըն մուլիպ օլմաղը
տախի իշար օլտուլմուշ տուր.

« Տիւնքի կիւն Փրկիշ հոգարարճու.
թիւնու բաթընիլտանտեն թեթեմիւ իմ.
միշ, վե պաշլմա տեթըն գալեմ իլ կեթը.
միւշտիւր. չեթլե քի բաթընիլտանտեն մաթ.
պալս մեթարիթաթըն է իտարեթի բեթ զալ.
լեթ պիր չեթ օլտապ, վե բեթ չօգ սըղընթը.
լարը մուլիպ օլմաղընտան, սանտըգտան
եթվմիլ 150 զուրուշ վերկիլտեն, վե
սըթազան պաթընաթըն հայր հագընթըն
իտարեթիսին թեպիլմին գարար վերմիշ
տիր. վե Փրկիլտեթի քահանայ մեթըն.
թիւն կիրմիշ օլմաղըն, Մերտեկեթ քա.
հանալարընտան 8. Վրթանտե հայր մեք.
քիւր խայրաթիսան քահանալընտա թալ.
եթի իլեմիշ տիր. վե կեթեթը ընդչեմ
պիլ կիւնիւ, նասը քի մալեմտիւր, Փըր.
կիլին եթթուսու կիւնիւ օլտուղուտան,
սըթազան պաթընաթըն հայր հագընթըն
նի օրաեթ տալեթ իլեմիշ տիր, վե միւ.
շարիլեյն հագընթըն եթվմի մեպաթը.
տե գուտտաթըն չերիլ թագտիս իտեճե.
կիւտեն չարչեմպիլ կիւնիւտեն կիտե.
ճեթ տիր. վե Փրկիլին իլալհը հալի պաշ.
գա տիրլիւ օլմաթըն, իլա պիր միւ.
տեպպիր, զայրեթըն վե էհլե լեթա.
գաթ տիրեթթըն միւլթաթ օլտուղուտ.
տան, տօղթըր գալուստեան էթենտիլին
անթընլիլ թեթընթընաթըն իւգերին
թեթընտեն թեթեք քիւր իմ միշ վե իմա.
լի գարար իլեմիշ տիր.

Տիւնքի մեթընտե, կեթեթըն բենճեմ.
պիլ կիւնիւ գաաթըն հիւ տեթիլ իսե.

մեքթեպ շակիրտանը իշին սիրեր Գաթ
էլպիսէ Եւրոպայումս մեկըն միւզա
քերէնէ ալընմը իստէ, թէտարիք օ
լունան ազճէ պու կիւնէրտէ անճագ եւ
եւէք իշէճէք չէյէրէ, իւաճլարա վէ լէ
վազիմաթը սայիրէյէ սարֆ իտիլմէքտէ
օլուպ, վէ հէնուզ իշէր քեամիլէն սը
բասընա կիրտիրիլմէմիշ օլմասը ճիհէթ
լէ էլպիսէ վէ եաթաղա վէ էպիլիյէյէ
տայիր չէյէրին իսլահը հալինէ վազթին
միւսաատէ իթմէտիկի վէ եալընըզ չօճուզ
լարա էլպիսէ եաբըտա, տիրէր պիշարէ
կեանն աչքտա գալաճաղը չէյէ տուր
տուն, պիշարիլիպ վէ տիքտիրիլմէք իշին
տախի ազ կիւն գալորդընտան, իք կիւճ
օլաճաղը միւլահազաթըլա թէէխիր ի
տիլմէսի միւնասիպ առտ օլունմուշ տուր
լաքին շու ճիւմէ իլէ տախի, չօզլար
թարսֆընտան օլ պապտէ պիր արըու
կէօրիւմէքտէ օլուպ, վէ եարըն սապան
իսէ հոգարարձու թիւն Պիւլիւք-եէնի-
թանտա 49 նիւմէրուլ քէնտի մէքէզ
օտասընտա թէքրարէն թէճէմիւ իտէ
ճէկիւտէն, թէքրարէն թէճէքքիւր օ
լունուպ, վէ միւմքին օլապիլիկի իւագ
տիրտէ իճապը իճրասընա պազըլաճաղը
իշթիմալտէն տիր:

Կէրչի միւրառ օլունտուզու հալտէ,
չիմտիյէ գատար, հիշ տէյիլ իսէ պօրճ
իլէ քեաթիթէյի պիշարէկեանէ պիրէր
Գաթ էլպիսէ Եւրոպայումս պիր իտի,
հալ պու քէ եաբտրաճաղը էլպիստէն ար
զու վէ նիյէթ իթտիկի սէմէրէ, եախօտ
պիշարէ կեանն իսթիրահաթը լաթըլա
լա հուսուլէ կէլմէյէճէք իտի, չիւնքի նէ
եաթտըգլարը եաթազ եաթազ տըր, նէ
օթուրտուզլարը եէր եէր տիր, վէ նէ
տէ զուհուրա կէլէն խըտմէթ խըտմէթ
տիր, վէլհասը մէզ քիւր խայրաթիսան
տէ, խայրաթիսան տէնիլմէյէ շաեան
հիշ պիր եսէր վէ ալեամէթ եօզ իտի,
վէ հալեա տախի եօզ տուր, վէ նասը
քի պիր դաշ տէֆա տըր սէյլմէքտէ
յիզ, օրասը հոգարարձու թիւն տէյիլի
մէքէ սըրաթընա կիրէմէյիպ, իւա իտա
րէ տէնիլէն չէյին սուրէթի տէյիլիլմէք
լէ օլապիլի, եօխա կէյլտէն մէլայիլէր
կէլմէլէրտէ, չիմտիյէ գատար թուլու
լալմէլէ օլան աթիգ եօլու թուլսալար,
էվլէլէր հոգարա ձուլարտան զէրրէ գա
տար զեեատէ պիր չէյ եաբապիլմէլէրի
միւմքին տէյիլ տիր:

Սահմանագրութիւն տարեդարձը
հազգընտա հէնուզ պու կիւնէ գա
տար պիր գօմիթէ թէչէքքիւլիսէսի ի
չիտիլմէմիշ տիր, տիմէք տիր քի աւ
լա պիր քիմնէ էյլէ պիր աղըր եիւք
ալթընա կիրմէք իսթէմէլմէքտէ տիր,
Յագաթ, իշիթտիկիլիպէ նէգարէն,
ղաղըլար շու չէհի պիլին Փըրկիշ
տէ իճրա իտիլմէսիի արզու իթմէք
տէ տիրէր, վազաա Փըրկիշ մէվըրճէ աւ

լա միւնասիպ տէյիլ տիր, չիւնքի կի
տիպ կէլմէլմէտէ կիւլիւք օլուպ, վէ
Պօղազ իշինտէ կէօրիւլէն կիւզէլիք
օլմատըգտան պաշգա, լազըմ կէլտիկի
գատար աղաճըգ մահէլէր վէ սուլար
պուլունմաճաղտա տըր, լաքին, մա
տամ քի, մէզ քի իւալարաթ իտանէնին սայ
քի եօրթուսու կիւնիւնէ թէսատիւ
իթմէքտէ տիր, մատամ քի Պէյօզա կի
տիրմէլիլէ պիր հապըրըգ կէօրիւլմէլմէք
տէ տիր, վէ վազթիլտէ միւսաատէսի
գալմամըշ տըր, վէ մատամ քի Փըրկիշ ի
չին պիր գաշ զօրուշ Ֆայիտէ հասը օ
լուր նիլէթի մէմուհէսիյէ պաղըլար
օրատա օլմասըն, վէ իրի զիյնէթին պիր
կիւնտէ իճրա իտիլմէսիի արզու իթմէքտէ
տիրէր, պիլմէ հէքքէս թազըմ լազըմ
մահէլ ի մէզպուրա կէլէրէք, վէ մուլիգա
լար վէ երգլէր օզուեան տէլիգանլըլար
կէլիլիլէրէք, իճրալի չէհի պիլին իլէսէլէր
չօզլարըն մէմուհէսիյէթիլի պատի օլա
ճազլարը մէմուլի գալիտէն տիր, վէ
միւրատիտէլէրին զէվգ ու սէֆա իտիլէք
վէլի-էֆէնտի նամ տիր քիւլա մահէլտէ
տախի կիտիպ էլէնէպիլէճէքլէրի, վէ կի
տիպ կէլմէլմէրինտէ Փըրկիշն էօնիւնտէն
կէլէպիլէճէքլէրի տախի մալիւմ տիր:

Ի Ե Մ Ն Է

Գուրու-չէլմէ զայրէթքէ թաղական
խորհուրդու վէ խայրաթի պիր գաթ մա
րիթէթիլէ թօրլանարագ թարաթըրդա
իրապէ հիմմէթ օլունան, շու աթիտէքի
իեանէյի իլան իթտիկիլիպ իլէ պէրապէր,
օլ միւնասէպէթլէ կէօնտէրիլմիշ օլան պիր
գըլթա թէչիլգաթ մէքթուպիլի տախի
քէմալի մահճուպիլիլէք վէ չիւքրանիլիլէթ
իլէ նէլը ու պէեան իտէրիլ, վէ շունու
տախի ունուլթմտըգ սէյլմէյէ քի, է
կէրչի մէզ քի իեանէ պապընտա, մին
զայրի լիեապաթ սիթայիլիլ մէզատիրչինա
սանա շայէթէ պուլըլուլմուշ իսէք, պիգ
օ իգպալի հէման քեամիլէն զէվաթը հա
միլիլթէքարան վէ զայրէթքէլանէ պօրճ
լուեալ, չիւնքի անճագ անլէրին տուր
զու վէ օախալթէթլէրինէ կիւլմէլմէք եօ
լա չըգմագըլա ճէսարէթ իթմիլիլգ տիր:

... խմբագիր .
Գաղղիոյ Նիմ քաղաքը Ռուպուլ անուն
բանաստեղծ եւ հացագործ անձը թերեւս չա
տերը գիտեն կամ լսած են . նմանապէս Տաճ
կաստանի մէջ եւս խմբագիր եւ հացագործ
տեսած չունէին, բայց այսօր կայ՝ եւ ան ալ
մէկ Հայ մը . Սահայն ինչ մեծ տարբերու
թեամբ, Գաղղիացին հաց ծախելովը ստակ
կը շահն . իսկ Հայը հաց կամ հացագին ճա
րելով անօթի անձինք կը կերակրէ . Գաղ
ղիացին մեծ պատուոյ տէր եւ ակտիւնոր
բանաստեղծը իւր բարեկամքն են . իսկ Հայը
թշնամեօք պաշարուած հարուստի եւ կղերի
նախառնաց մատուած եւ մէկ քանի Մէմ

նոնեան արձաններէ արհամարհանք կը կրէ
Գաղղիացին հանգիստ կեանք վարելով գու
ցէ հարուստ ալ ըլլայ . բայց Հայը ցերեկ
ները դատարանները կը տառապի համարին
եղբօր ձեռք . կամ լեռները քաղցեալ ան
ձինք կը փնտրուէ՝ եւ գիշերներն օրագիր կը
խմբագրէ՝ ու թերեւս սակաւիկ մը քնով
ալ իւր սովատանջ աղքատները կերակրէ .

Այո՛, . . . խմբագիր քու պատիւդ այս
դիւցազնութեան մէջ փայլեցաւ . թշնամա
նացդ վրայ այս առաքինութեամբ յաղթող
եղար, եւ . . . բայց կերկնջիմ որ շատերը
զիս չողոքորթ կարծելով՝ միանգամայն ձեր
համեստութիւնն ալ վերաւորած կըլլամ :

Արդարեւ չեմ գիտեր թէ այս քանի եր
րորդ նամակն է որ կը հրատարակէք ողոր
մասիրութեան ու մարդասիրութեան վրայօք
բայց շիտակը խօսելով հացի եւ կենաց վը
րայօք . այո՛, խումբ մը մարդոց հաց չի գրտ
նելուն համար մեռնիլ կայ . . . ինչ դիւ
րին է սա խօսքերը լսել, միայն դիւրին չէ
այլ դուցէ նշանակութիւնն անգամ չիմացող
կամ չըզգացող Հայ կայ . Հարցուցի՞ք ազգային
հարուստներէն ոմանց թէ անօթութիւնն ինչ
բան է՝ երբոր բազմաթիւ սեղաններուն
կուշտ կուշտ կէլլէին . յիշել տըվի՞ք անոնց
որ անդին ծերունի՝ մանկամարդ՝ երիտա
ւարդ՝ եւ չինական կարմրայտ մանկիք ա
ռոնց հացի՝ աշվընին նախ մեր սեղանները՝
եւ ապա դէպի գերեզման կը դարձնեն . . .
Դարձեալ կըսեմ, ո՞վ զգաց այն մերկ քաղ
ցեալ եւ միանգամայն անմեղ ու սիրելի ազ
գայնոց վիճակը, եւ ո՞վ . . . ըսե՛մ արդեօք
անպատկառ, որ մեր հարուստներուն ու
բարձրաստիճան կղերին մեծ մասը չի գաց
եւ զգացողն ալ անտարբեր մնաց . բայց ան
դին հասարակ ժողովուրդը ճանաչեց իր պար
տաւորութիւնը՝ կշռեց իր պատիւը՝ եւ բեր
նին հացէն կտրելով կերակրեց քաղցեալը, մը
խիթարեց՝ զգեցուց եւ դեռ կը շարունակէ
իւր աւետարանական պարտքը :

... խմբագիր անա այս անգամ դարձ
եալ մէկ փոքրիկ լումայ մը եւս պատրաս
տելով մեր թաղէն եւ թաղական խորհուրդի
աջակցութեամբ կը նուիրէ, եւ կը խնդրէ
որ բարեհաճիք պատմութեան աւանդել յե
տագայ նուիրատու անունները, որ արդէն
չատ անուններու հետ արձանագրուած են
բարձրելոյն աթոռ ճանչցուած խոնարհ ու
աղքատիկ արտերու մէջ :

Ընդունեցէք անկեղծ սիրոյս հաւատարմը -
4867 մայիս 16

Գուրուչէլմէ	Գ. Թ.
Ղըշ-	
Եկեղեցւոյ թապախէն	66-10
Բարեպաշտ ունի	21
Գաբրիէլ աղա Չօլանեան	21
Պալքաբանցի աղայք	10-21
Մահմադ Գրիգոր աղայի տիկին	20
Մինաս աղա Արսէնեան	5
Քանի մը բարեպաշտ անձինք	7
Բարեպաշտ ունի	5-10
Պէպէլի հացագործ Պօղոս աղայի ձե-	
ռամբ	94
Պետրոս աղա Տօղթամաճեան	5
Յօհաննէս աղա կարապետեան	2-10

Մկրտիչ աղայ կարապետեան	5
Յօնանէս աղա Գալուստեան	5
Յարութիւն աղա Փանոսեան	5
Կարտիրոս աղա Պողոսեան	4
Առաքել աղա Մկրտիչեան	4
Յարութիւն աղա Բառնաբասեան	4
Գիր Եօրկաքի	5
Քազար աղա Անդրէասեան	5
Յովսէփ աղա Կիրէղեան	5
Յարութիւն աղա Յովսէփեան	5
Բարեպաշտ ոմն	4
Սիմէօն աղա Երեցեան	5-10
Բարեպաշտուհի ոմն	5-10
» »	54-20
» »	5
» »	5
Բարեպաշտ երիտասարդ մը	24
Գրիգոր աղա Տօնիկեան	5
Յարութիւն աղա կարապետեան	5
Յովակիմ աղա Նահապետեան	4-10
Յօնանէս աղա մանուկի Սահակեան	4
Պետրոս աղա Բառնաբասեան	4-10
Մազարձ գիր Եանի	24
Մկրտիչ աղա Պողոսեան	40
Բարեպաշտ երիտասարդ մը	24
Աղքատասէր անձ մը	5
Պալի աղա կարապետեան	20
Ստեփան աղա Խարայէլեան	20
Նիկողոս աղա Գրիգորեան	5
Աղքատասէր անձ մը	4
» ոմն	10
Սիմէօն աղա Դաթէոսեան	20
Աղքատասէր ոմն	5
Բարեպաշտուհի մը	5
Անձ մը	40
Աղքատասէր ոմն	5
Նազարէթ աղա Մօմէնեան	40
Աղքատասէր ոմն	20
Դ. Թ.	24
Բարեպաշտուհի մը	20
» »	5
Բարեպաշտ ոմն	20
Բաղնիպան եղբարք	40
Սօփիա տիկին	5
Քահվէճի կէրեղ աղա	5

Ազճէ ֆարգը թէճգիւ	42-10
Էսկի պիւրիւք եէքիւն	600
	88636
	89256

— . . . Խմբագիր .

Տաճկաստանի բանասէր ազգայինք ըստ մեծի մասին գաղափար մը չունին այն արժանաշիշտակ անձանց վրայ, որ Ռուսաստանի մէջ մեր Ազգային գրականութեան նշանաւոր սպաս մատուցանեն:

Տաճկաստանի լրագիրները այնպիսեաց անուանքը ժողովրդախառն ընելու, եւ անոնց վրայօք մեր բանասէր հասարակութեան գաղափարներ տալու պնդական վախճանաւն երբէմն երբէմն գողտրիկ պատասխաններ մէջ կը բերեն. բայց փափաքելի է որ, խմբագիրք լրագրաց հւ հանդէսից առանձին ուշադիր ըլլան հանգունատիպ անձանց, եւ անոնց գրուածոցը վրայօք ոչ թէ երբեմն այլ յաճախ ճշակ տալ, որով խիստ հաճոյական սպաս մատուցած կըլլան հասարակութեան, ոչ միայն խմբագիրներն, այլ եւ ամէն անոնք որ զայս ընելու ձեռնհաս եւ յօժարամիտ են:

Մեք թէպէտ կարող չեմք ասիկայ գրելաւոր գրադանք ընելու մեզ, բայց յօժարամիտ ենք մեր գրասէր հասարակութեան ըստ կարի օգտակար ըլլալու. ուստի առա-

ջին անգամ հետեւեալ հատուածը որ հանրածանօթ Սէյադ Նովա Հայ ազգի բանաստեղծէն հեղինակուած է, կը զրկեմք Ձեզ 'ի հրատարակութիւն:

Ռուսաստանի մեր Ազգային լրագիրներէն օրինակած ենք, քանզի յիշեալ արժանայիշատակ անձանց վրայօք քիչ մը աւելի գաղափար սենեակալու համար անոնց որ աղբերակուեց կը համարուին, զիմեւն վերադասելի է:

45 մայիս 1867 Մանչեսթէր

Ա.

Մ Ե Ղ Ք

Մեղք, ես քեզնեց չեմ զգուել բայց ծերացեալ եմ, «կար» չկայ, Երբը մին ցաւագար է, նրանից խիստ «դժար» չկայ. Երբութեամբ հիւանդներին կենդանանայոյ «ճար» չկայ, Այս հասակումը ինձ քեզ ծառայելոյ «հնար» չկայ:

Ով որ կեանքին յոյս կապէ 'Նորա պէս ալ «յիմար» չկայ:

Մեղք, դու նախ մայր Եւային խօստադար աչքեր բանալ, կերաւ մահուան սլուղը, զի ցանկացաւ աստուածանալ. Քանզի չկայ հողեղէն, որ չկամենայ բարձրանալ, Սատանայն որ չնշտակ էր՝ չկարաց քեզ ընդդիմանալ:

Քո լծոյ տակիցն ազատ, Երկնքումը «կամար» չկայ:

Մեղք, դու մէկ էն պէս բան ես՝ մարդը քեզ «ատել» չէ կարող, Հողեղէն բնութիւնը քո ձեռից «գանգատել» չէ կարող. Յայտնի բան է՝ մարդ իրան սիրելին «դատել» չէ կարող, Մարդն ու դու մէկ հոգի էք, ձեզ ոչ ոք «զատել» չէ կարող:

Քեզանից փախչող երբէք Ուրար, փրկոն, «վեղար» չկայ:

Մեղք, եթէ դու չլինիս՝ մարդը երբէք «ջանք» չի ունենալ, Թէ որ դու չյորդորես՝ նա վայելուչ «կեանք» չի ունենալ. Քեզանովէ բարեգործ, թէ ոչ «խրդճ» մտանք» չի ունենալ, Դու թէ չլինիս, իմացիր որ նա «ստորտանք» չի ունենալ:

Քեզ հպատակ չի եղած Ոչ հին եւ ոչ նոր «դար» կայ:

Մեղք, ես իմ կենաց միջին բազում «երկիրներ» եմ տեսել, Հոգեւոր եւ մարմնաւոր «կանոնադիրներ» եմ տեսել. Մանուկ ու երիտասարդ դառամեալ «ծերեր» եմ տեսել, Ամենեւին ես քեզի՝ հետ հարազատ «ընկեր» եմ տեսել:

Միով բանիւ քեզանից Հրաժարուողին «դադար» չկայ:

Մեղք, եթէ ասեն մարդը քեզ «ատում» է չեմ հաւատալ, Թէ տեսնեմ, քո ձեռից միշտ «գանգատում» է, չեմ հաւատալ. Որ ասեն թշնամիդ «անապատում» է չեմ հաւատալ, կամ թէ այս ինչ դատաւոր քեմ «դատում» է չեմ հաւատալ:

Չի օրա հաստատութեան Մասին դեռ «գաղափար» չկայ:

Մեղք, մարդկային ազգը քեզ կեանքը ընտրեց որ «ազգու» ես,

Արդարութիւնն դառն է, քաղցրութեան աղբիւր «դու» ես:

Սիրելեաց յոյժ հաճելի, թշնամեաց շատ «անարկու» ես:

Մարդոյ միտքը մէկ նաւ է, դու էլ դեկավաթ «նաւու» ես:

Սա է պատճառ որ կասեն, «Աշխարհի մէջ «արդար» չկայ:

Մեղք, քեզանից «քաղցրանամ», տրդեօք էլ բան կա՞յ, թէ դու ես, Ըմպելեաց մէջ «համադամ», արդեօք էլ բան կա՞յ, թէ դու ես, Ինքնիշխան ու «ինքնակամ», արդեօք էլ բան կա՞յ, թէ դու ես, Ցանկալի յամենայն «ժամ», արդեօք էլ բան կա՞յ, թէ դու ես:

Ով որ քեզ չի ճանաչում, Նորա նման «տափար» չկայ:

Մեղք, չեմ կամենում քո ամէն գորում թիւնդ պարզաբանել, Քանզի շատ կեղծ մարդիկ կան, որք չեն կարող խօսքըս տանել, Ձի յաւէտ սուտ ասելով՝ մեծ պատիւ են սեպականել:

Միշտ քո միջիդ լողալով՝ իրանց արդար են անուանել:

Բայց եթէ լաւ նկատեն, Նրանց պէս ալ «վատթար» չկայ:

Մեղք, քո գովասանքներդ ոչ չափ ունին եւ ոչ քանակ, Թէ ծառոց տերեւքը թուղթ լինին, եւ ծովերը թանաք:

Ձեմ կարող հարուստ պատմել աշխարհին «երկար» ժամանակ:

Սեյեաթն եմ ճշմարտաբան, զրդակրս հին, կօշիկս ծակ:

Կեղծաւոր մարդիկը ինձ, վերայ չձգած «քար» չկայ:

ՍԷՅԵԱԹ

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ ԵՍԱՍԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԵՑԷ

Մայիս 16	Աշուրք	55-1
» »	Էօյլէն	55-1
» »	Գաբանտը	55-1
» 47	Աշուրք	55-1
» »	Էօյլէն	54-10
» »	Գաբանտը	54-10
» 18	Աշուրք	54-10
» »	Էօյլէն	55-1
» »	Գաբանտը	55-
» 49	Աշուրք	55-10
» »	Սաթ 5	55-10

Պէյ-օղլունա Իէնի-Շէնի ճիւղաւորնաւ Էլէնա սօգաղըտա վագը օլուպ, նիւմէքօ 2 իլէ մուրագամ Անտօնաքի Տէլա թուանըն պիր խանէսիլէ թանթընտա պուլունան պիր պապ տիւ քեանը, Հուքիւմէթ թարաֆընտան միդատա չօգարըլարագ, զորք իքի պին դուրուչա թալիպի գուհուր իլլէտիկի միւնտտիսի Սուսուֆ աղա թարաֆընտան իֆառէ օլունմուչ օլմաղլա, զիեատէեէ թալիպ օլունանլարըն պու կիւնտէն իթիպարէն օթուղ պիր կիւն իշինտէ Ղալաթատա Սանտըգըլարտա մուգիւմ միւնատիի միւնայիլէյէ միւրաճաաթ իլլէմէլէրի իլանը իշին, իշ պու բուսուչա իլմէնի դազէթախանէսինէ թէե-եիր գըլընտը:

4284 մուհարրէմ 26 Բիթապէթի
Նիւմէքօ 2659 Խարիճիյէ

ՍԱՀԻԳ ՂԱԶԷԹԱ ԿԱՐԱՊԵՏ Ե. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԷՎԱՆՔ ԶԻՐԱԼՏԸՆ ԹԱՊԵԱՆԷՍԻՆՏԷ ԳԵՑ-ՕՂԼԱՅԷ ՅՈՂՈՒ ԵՕԼԵԱ, ՅՕԹՕԿԵՆ ՍԵՐԱԼԷԱ ԳԵՐԱՅԷՐԷՐ ԳԱՐԵՐԸՆԷԱ ՆՈՒՄԵՐ 467: